

RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 3.

Cenzurat.

GLORIA NEAMULUI:

OCTAVIAN GOGA

S'a stîns cîntărețul pămîntului nostru? Fulgerul, ce i-a curmat brusc firul vieții, în ziua de 7 Mai c. la Ciucea, a rănit profund inima neamului său, întinzînd peste țara întreagă jalea marilor pierderi ireparabile.

Căci *Octavian Goga* a fost o coloană de bază a României în hotarele ei de azi și în aspirațiile ei de mâine. Numai perspectiva vremii ne va putea îngădui să-i deslușim odată în toată amploarea ei incomparabilă, apariția profetică pe cerul destinului românesc și înrăurirea uimitoare ce-a avut-o în minunea unității noastre naționale.

Astăzi, când durerea ne scurmă sufletele și lacrimile ne umezesc ochii, nu vedem decât liniile mari, și ele abia conturate, ale aceluia, care a fost cel mai mare poet și cel mai strălucit reprezentant al *ideii naționale* din prima jumătate a veacului nostru.

Din cele dintâi clipe ale copilăriei trăite în *Răsănarii* lui *Saguna*, unde văzuse lumina zilei, *Octavian Goga* purta în ochii limpezi ca azurul cerului, cele două daruri spirituale ale căminului familiar: tendința de nostalgie și impulsul spre acțiune, - înfățișate una de părțile *Iosif*, iar cealaltă de preoteasa *Aurelia*, sortite să-i determine coordonatele vieții sale: *literatura și politica*.

Satul cu toată atmosfera lui originală, autentică și bogată a fost cel dintâi cadru care i-a atras privirile scrutătoare, făcându-l să simtă instinctiv că în acel microcosm al *țăranelui*, trăiește însuș neamul nostru cu toate bucuriile și durerile lui. O inteligență precoce îi dă putința să priceapă și să rețină atâtea din manifestările variate ale sufletului popular, fructificînd simțirea excepțională, din care aveau să răsără în curînd acele creațiuni literare, ce-i des-

chideau drumul spre celebritate. Dar mai interveniră și alte două elemente, hotărâtoare pentru verticala lui sufletească: deo parte *opresiunea* maghiară, care tocmai atunci își prăznuia sălbătăcia nebănuită prin *procesul Memorandului*, iar de alta *veșinătatea* Răsănarilor cu *Tara liberă*, care-i înlipse în sufletul vizionar nedreptatea graniței dintre frații de acelaș sânge.

De aceea ne spunea cu 4 ani în urmă, în acele minunate „*Fragmente auto-biografice*” - azi atât de prețioase pentru noi: „*m'am născut cu pumnii strânși, sufletul meu s'a organizat din primul moment pentru protestare, pentru revoltă, cel mai puternic sentiment care m'a călăuzit în viață și din care a derivat și formula mea literară*”.

Cele dintâi poezii ale lui, publicate ca elev de liceu în *Revista Ilustrată* din Gherla, *Tribuna literară* din Sibiu și *Familia* din Oradea, vor avea deci o notă socială și de rasă, și nicidecum una erotică, așa de firească la poeții începători.

Liceul unguresc din Sibiu, pe care-l urmase, avea să-i sporească acest sentiment protestatar, îndemnându-l - pe urma unei lecții injurioase a profesorului de istorie - să părăsească școala, nu fără replica meritată, împreună cu *I. Lupas*, și să continue cl. VIII. la liceul românesc din *Brasov*.

În aierul reavăn de mîn-

drie națională a acestei școli neîntrecute, *Octavian Goga* își reface sufletul tulburat și cu lege cu pasiune din graiul unor profesori entusiași, adevărurile catehismului nostru de rasă. Cu această zestre scumpă pornește la Universitatea din capitala Ungariei. Contactul cu Budapesta șovinistă, dominită de spiritul disolvant evreo-cosmopolit l-a pus din capul locului în

Octavian Goga
1881—1938

rezistență îndârjită față de orice influență culturală străină. Contrastul abisal dintre atmosfera viciată a grandomaniei turanice și echilibrul sufletesc adus din munții românești ai Sibiului, îl singularizaseră, făcându-l să se simtă „un fel de Robinson printre sălbateci.” Amintirile de acasă îi năvăleau în suflet, imaginea satului cu datinile și frumusețile lui patriarhale îi apărea în nopțile de veghe, accentuând precipitat distanța între două lumi și adversitatea neîmpăcată dintre două neamuri. Acolo în centrul Ungariei, unde putea urmări de aproape psihologia și planurile de politică diabolică ale guvernelor împotriva noastră, *Octavian Goga* întrevăzuse repede imperativul unei reacțiuni românești. El dădu ființă, cu câțiva prieteni studenți, revistei „*Lucașfărul*” indicînd chiar prin acest nume, că se inspiră din gândirea lui *Mihail Eminescu*.

Apariția revistei a fost o surpriză, ce avea să se transforme într'un eveniment literar,

Eu spre aceasta m'am născut și pentru aceasta am venit în lume ca să mărturisesc adevărul.

Ioan 18, 37.

Foc venit-am ca să svârlu pe pământ și cât aș vrea să fie acum aprins.

Luca 12, 49.

menit să determine curentul nou de renaștere literară în viața Românilor de dincoace de Carpați și de îndrumare a conștiințelor spre idealul unității noastre de neam, prin cultul Regatului liber.

Talentul lui *Octavian Goga* izbucnește deodată strălucitor și năvalnic. În paginile elegante ale revistei ies una după alta splendidele lui poezii, cari prin noutatea inspirației, frumusețea imaginilor și clocotul simțirilor, răscolise deodată sufletul tuturor Românilor. Se ivise cîntărețul așteptat al durerilor unui neam rob? Apăruse pe orizontul fermecat al sfintelor nădejdi, arhanghelul solilor izbăvitoare. Tărănimea strivită de nevoi și suferințe era izvorul neseecat al noiei poezii revoluționare.

„Frații buni ai frunzelor din codru
Copii ai mândrei bolți aibastre
Sfințiți cu roua suferinții
Țărina plăiurilor noastre.”
(Plugarii).

Ardealul în deosebi se cutremurase la auzul acestei trimbițe înviforate. Din 48 el nu mai ascultase asemenea accente eroice, inima lui nu mai tresărise de atîta revoltă înăbușită, brațul lui nu se mai încordase pe coasă atîta de hotărît ca acum! Vă imaginați puterea de fascinație a versurilor recitate de copilul de școală în bătaura casei sărăcite:

„Strigați să știe largul zării
S'auză toți căți trag în jug
Că focul roș al răzbnării
Topește fiercele de plug.”
(Carmen laboris).

Cu fiecare cîntec nou creștea în obidiții plăiurilor subjugate dorul liberării, se preciza tot mai limpede minciuna legendei în dreptatea Împăratului din Viena, spre a-și face loc din ce în ce mai larg credința în Țara de peste munți.

Acesta era crezul tinerei generații din jurul *Lucașfărului*,

care pusese literatura în slujba idealului nostru politic. Versurile lui *Octavian Goga* erau pe buzele tuturor, pătrunzând până în cele mai ascunse sate din codrii Carpaților, spre a mișca inimile și a pregăti atmosfera de răzmiriță neînduplecată.

Dar poetul vizionar își vestește lozincile lui înălțătoare și printr'o fascinantă *proză politică*, cum n'o mai cunoscusem decât în paginile nemuritorului *Eminescu*. Astfel, până la 1914 talentul extraordinar al lui *Octavian Goga* săvârșise o uimitoare pregătire a conștiinței populare pentru unitatea politică, așa cum n'o putuse face dela moartea lui *Saguna* partidul național prin conducătorii săi oficiali.

Ori câtă simpatie aveau cercurile culturale maghiare pentru eminentul traducător al lui *Petőfi* și *Madách*, acțiunea lui revoluționară îngrijoră profund guvernul din Budapesta, care se hotărî în cele din urmă să-l trimită la pușcărie. Ea îi pusese pe frunte aureola martirilor, sporindu-i prestigiul și avântul de luptă pentru desrobire. Izbucnirea războiului mondial - prevestit de el în atâtea poezii profetice - îl îndeamnă să treacă munții și să sune 2 ani de zile goarna mobilizării. El a vorbit Țării neatârnat în poezii, în articole și discursuri, făcându-se buciim neodihnit al intrării în războiu. Cât de zguduitoare răsună chemarea lui de atunci:

„Veniți, veniți, căci adevăr zic vouă:
Ori vă mutați hotarul mai departe
Ori veți muri cu trupul frânt în două.”

Iar în marile întruniri publice verbul lui cuceritor stârnea furtuni de adeziune: „*ori intră România în acțiune ca să ne mântuiască pe noi și să se întărească pe sine, ori rațiunea de a fi a românismului din Ardeal este cu desăvârșire știrbită.*”

Iar altă dată strigă cu pumnii strânși: „*ori treceți acum munții spre ei ca să-i scăpați, ori rugați pe Dumnezeu să ridice munții până în cer, ca să nu poată pătrunde la voi glasul blestemelor lor.*”

Credința lui a biruit: Regatul trase sabia. Din prima zi *Octavian Goga* îmbracă tunica de voluntar, cu fratele său, și porni pe frontul dela Dunăre. Mai târziu în faza dramatică dela Iasi, invitat să schimbe spada cu condeiul, el ia conducerea ziarului *România*, prin care trimite înflăcărâte îmbărbătări în tranșee și întărește credința țării indoliate în izbânda finală. Când pacea infamă dela București veni să ne sugrume, *Octavian Goga* se mută la Chișinău unde dă câteva con-

tribuții însemnate ziarului *România Nouă*, ca apoi să plece în străinătate oprindu-se la *Paris*, unde continuă lupta, în fruntea Consiliului național, pentru triumful cauzei românești. Acel „*vis neîmplinit copil al suferinței*” - cântat de el multîmilor înfrigate - luă întrupare în adunarea națională dela *Alba Iulia*.

De-acum cântărețul revoluționar s'ar fi putut retrage fericit în Parnasul inspirațiilor sale poetice. Dar nu. Temperamentul lui viu, elanul vijelios de luptător și intuiția clară a primejdiilor încă neînălțurate din drumul Statului întregit, l-au reținut tot în arena frământărilor publice. Ca șef de resort în Consiliul Dirigent și mai apoi ca leader și șef de partid regnicolar, *Octavian Goga* duce o luptă energică, inteligentă și necruțătoare împotriva *regionalismului politic*, în care vede o permanentă amenințare a consolidării Unității naționale. Era pe linia programatică a întregii sale vieți, care nu concepea dezvoltarea neamului decât sub comanda supremă și de necontestată autoritate a *Regatului* eroic, păstrător al glorioaselor tradiții românești. Acestea aveau dreptul la *primat* hotărîtor și neîmpărțit în procesul de unificare sufletească a celor patru țări, reunite pe veci sub tricolorul noului Stat românesc.

În războiul aprig ce l-a purtat ani de-arândul cu adversarii acestei ideologii superioare, dictată de șoptele unei istorii de veacuri și de înțelegerea fină a realităților naționale, *Octavian Goga* a risipit neînchipuită energie și strălucire cerebrală. La gazetă și întruniri, la tribuna Parlamentului și pe banca ministerială, în umbra Bisericii și sub cupola Academiei, el s'a zbuclumit elocvent, luminos și captivant pentru încădrarea provinciilor desrobite în acelaș patrimoniu de simțire și gândire românească a Țării liberatoare.

Căci sesizând, ca nimeni altul, pericolul nou al străinilor vechi și recentî din cuprinsul României, el a reluat cu entuziasmul de altădată apostolia *ideii naționale*, strigându-i poruncile pe toate drumurile țării. Otrava judaică pătrundea tot mai adânc în corpul națiunii narcotizate, punându-i în cumpană sănătatea vieții și stăpânirea politică de Stat. Conștiințele se desmeticesc sub puterea vechi lozinci de rassă, ce răsuna alarmantă în glasul eminentului patriot, și iată că diriguitorii țării schițează cele dintâi gesturi de apărare, cari se transformă sub guvernul prezidat de *Octavian Goga* într'o sigură prefață a României *românești*.

Dar el n'a fost numai un fanatic al ideii naționale, ci totodată și un cruciat al *legii strămoșești* ca factor determinant în consolidarea Statului întregit. Nu este o simplă întâmplare, că *Octavian Goga* creiază la 1920 Ministerul Cultelor, devenind cel dintâi titular al lui. Fiul lui Iosif preotul din Rășinari purta în suflet o admirabilă zestre religioasă, care l'a îndrumat sbuciumul vieții legându-l indisolubil de sfintele altare ale Bisericii sale. Poezia lui respiră miros de tămâie și busuioac de bobotează, proza lui evocă vremi de sfințite credințe și eroi cucernici, graiul lui deslușește în sinoade frumusețea *Bisericii* și misiunea ei covârșitoare în rosturile eterne ale neamului.

Îl vom vedea deci în funcțiunile de înaltă răspundere publică îndreptându-și grija deosebită către *Biserică*, suprimând nedreptăți vechi, vindecând dureri preoțești, și devenind *ctitor* de episcopii noi, cum este și aceea a *Clujului*. Și dacă mai era necesară vr'o dovadă a credinței sale religioase în fața posterității, el a oferit-o prin hotărîrea de ultimă voință de a preface castelul dela Ciucea într'o aleasă *mănăstire* de călugări cărturari. E actul emoționant, ce pune în lumină uimitoare un *interior religios* de puternică vibrație duhovnicească, proprie numai marilor iluminați ai trecutului românesc.

Iată, cum figura lui *Octavian Goga* reunește în liniile ei clasice, atâtea atribute spirituale, cum ni se pare nu le putem surprinde la nici una din ilustrațiile istoriei noastre contemporane. Dumnezeu l'a hărăzit cu profuziune daruri neîntrecute, vroind par'că să concentreze în acest exemplar unic toate acele puteri divine, cari să facă din el un *miracol* al destinului românesc. Și ca în

vremuri de zguduitoare răsturnări biblice, se ivi el crainicul durerilor din *Ardealul* sugrumat, vestitorul viforului de răzbumare și solul împlinirii dreptății dumnezeiești. Prin taina nepătrunsă a Cerului, se arată pe creste de munți *prorocul* visurilor noastre de mântuire. Ne-a binevestit, și prin credință și vitejie, am intrat în Canaanul copleșitoarelor bucurii de unitate națională. A fost minunea cea negrăită a unui mileniu de luptă și suferință.

De aceea, ca într'un suprem omagiu, neamul recunoscător l'a purtat moaștele - în ziua măreață de 10 Mai - dealungul țării până la *București*, ca acolo în decorul unei uriașe simfonii a simțirii românești, să-i acorde onorurile meritate ale *apoteozei naționale*.

Retrăim par'că o clipă - aici în acest colț de latinitate - toată grandoarea *triumfurilor* de pe culmile capitoline ale Romei antice. Peisagiul profund îndoliat, în care se desfășoară astăzi procesiunea *Eroului pe scut*, amplifică însă dincolo de cadrele romane, intensitatea emoțiilor și certitudinea nemuririi.

În aerul primăverii înflorite se înalță acum spre zărilor albastre, ca o supremă închinare a țării, freamătul tainic de obștească proslăvire:

„Cuvine-se hirotonia
Cu harul cerurilor ție
Drept vestitorule apostol.”

.....

După un duios popas printre luptătorii Unirii din cimitirul Belu, *Octavian Goga* se va înapoia spre veșnică odihnă în capela funerară dela *Ciucea*, ca sfințit de glorie, să fie prin veacuri stâlp de foc și simbol biruitor al neamului la pururi jinduita graniță de vest a Patriei românești.

Cluj, 10 Mai 1938.

I. MATEIU

FUNERARIILE LUI O. GOGA

Ultimul drum peste Ardeal.

Octavian Goga n'a trăit pentru sine. El toată viața și-a dăruit-o Neamului, ale cărui pătimiri le-a cântat ca nimeni altul. De aceea vrerea familiei nu l-a putut reținea. Neamul l-a luat întru ale sale cinstindu-l, cu ceace mai putea cinsti rămășițele pământești ale lui *Octavian Goga*, petrecându-le la sălaș de odihnă cu „funerarii naționale”.

Pentru acela în a cărui inimă au ars cele mai sfinte doriri pentru Neamul său; în al cărui creier s'au frământat cele mai înalte gânduri pentru Neamul său și a cărui putere omenească toată a fost cheltuită fără nici

o cruțare, pentru binele Neamului său „funerariile naționale” în proporțiile de reală participare a Neamului întreg au fost ceva mai mult decât o răsplătire pioasă: au fost o recunoaștere tardivă a lui *Octavian Goga*, nume căruia, socotesc, este mai mult decât inutil să i-se adauge supra-nume ca și acela de „mare dispărut”, „mare om de stat”, „mare poet”. Numele lui *Octavian Goga*, așa singur, va rămânea ca o *vie* și în veci nestinsă rezonanță în sufletul întreg al Neamului.

Sâmbătă 7 Mai a. D. 1938 la ceasurile două după amiază a căzut la *Ciucea* un stâlp... Cad stâlpul și par'că nu-i toc-

mai isprăvită Casa Neamului românesc, la a cărei zidire, Octavian Goga, a fost cu adevărat un stâlp...

Destinul i-a curmat alergările celui ce „umblat-a mult” (Ruga Mamei). Și de acolo dela Ciucea în zi de 10 Mai, Octavian Goga a plecat în ultimul drum peste Ardeal „sub flamura visată... trecea umbrind pământul în soarele de Mai” (10 Maiu 1915).

Prohodul la Ciucea.

De Sâmbătă până Marți și cerul și-a împreunat lacrimile sale cu ale tuturor acelor care cu sinceră durere au mers să se închine în fața sicriului cu cele pământești ale lui Octavian Goga.

Peste castelul cernit și peste „cernitele năfrâmi” soarele dimineții de 10 Mai și-a așternut și el beteala de raze, cunună și din partea cerului.

Țăranii care l-au iubit și pe care el i-a iubit până la pătimire, încă în zorile zilei au început să coboare de pe valea Șebișului mare (Valea Drăganului), toți cu straiile cele mai alese, cu mănunchiuri de flori de pe lunci și cu aceleași flori în inimile „dospite de nevoi”, veneau să le așeze la căpătâiul lui Octavian Goga.

Alături de coroanele cu flori și slove aurite: ale legației germane și italiene, a tineretului bănățean, a prefecturii județului, a Ligii antirevizioniste, a grupării femeilor române și foarte multe altele pe care nu avem răgazul să le însemnăm — le-au așezat și ei pe ale lor, fără panglici, împodobite numai cu „mătasa câmpurilor și verdele codrilor de brazi.”

Ceasuri în șir se perindă tăcuți, cu frunțile plecate, prin hollul castelului unde era așezat catafalcul, rostind atât: „*Dumnezeu să-l ierte!*”

Au sosit apoi prieteni și admiratori de departe și de aproape:

D-l Schikedantz, fost subsecretar de stat, sosit cu automobilul, reprezintă pe Führerul cancelar Hitler al Germaniei întregite; Consulii Germaniei și Italiei dela Cluj.

Sunt de față General Antonescu fost ministru, Tilică Ioanid, Dr. Bucșan, A. Hodoș, Șt. Meteș, Prof. I. Lupaș, S. Dragomir, Iacob Lazar, G. Sofronie, O. Ghibu, A. Ionașcu, Angelescu, I. Breazu ș. a.

Părinții consilieri eparhiali Dr. Seb. Stanca, Laur. Curea, Prot. A. Munteanu-Huedin, înconjurați de un sobor de preoți au săvârșit prohodul încheiat cu un impresionant cuvânt rostit de Părintele consilier Dr. Seb. Stanca.

In drum spre București.

După slujba religioasă se formează un cortegiu impunător, care pornește cu corpul neînsuflețit al lui Goga spre trenul mortuar din gară.

În fața cortegiului merg țăranii purtând prapori apoi vin coroanele foarte numeroase, purtate de tineri țărani și soborul preoților.

D-na Goga urmează coșciugul, fiind susținută de d-nii general Antonescu și Tilică Ioanid.

Cortegiul se mai oprește un moment în fața castelului, unde pâr. protopop Munteanu rosteste o rugăciune, apoi pornește spre gară. Pe drum, în fața unei cruci, preoții mai citesc Evanghelia după care cortegiul ajunge la gară.

Cosciugul este așezat în fața vagonului mortuar, preoții fac iarăși o ectenie pentru odihna sufletului răposatului, apoi sicriul este așezat în vagon.

Alături de el iau loc, dna Goga și câțiva membri ai familiei.

Trenul îndoliat pornește apoi spre Capitală.

În gara Huedin, unde oprește un minut, o lume numeroasă salută pentru ultima dată pe Octavian Goga, depunând în vagonul special, destinat coroanelor, alte numeroase jerbe și coroane.

La Cluj, trenul este așteptat de o mulțime impresionant de mare.

Pe peron, se văd reprezentanții autorităților, în frunte cu P. S. episcop Iuliu Hosu și dl general Cristea Vasilescu, comandantul corpului VI armată, colonel Manole Enescu, prefectul județului, Richard Filipescu, primarul orașului.

La ora 1 și un sfert, trenul a oprit în gară. Toată lumea se descopere, întâmpinând rămășițele pământești ale lui Octavian Goga cu o înfiorare de pietate.

În timp de 7 minute, cât a stat trenul în gara Cluj, lumea s'a perindat prin fața sicriului de sticlă plecându-și frunțile pentru ultima dată înaintea rămășițelor pământești ale lui Octavian Goga.

Un pluton de premilitari complet echipați au dat onorul iar elevii și elevele tuturor școlilor din Capitala Ardealului i-au adus ultimul omagiu împletit în cununi și jerbe de flori de Mai.

În drum spre Capitală, la popasurile dela Teiuș, Brașov, Predeal și Ploiești, trenul mortuar, care purta peste câmpiile clăcașilor de odinioară — azi sub slobozenie — pe cântărețul pătimirilor noastre, a fost întâmpinat cu durere în inimi cu flori, rugăciuni și miresme de tămâie.

Prin cei ce l-au întâmpinat la popasurile celui din urmă drum peste Ardeal au fost de față toți fiii Ardealului.

Moșnegi cu barba sură și-au îndreptat privirile înlăcrimate spre „negrele vagoane... ce purtau în ele lacrimi și muștrare” (Trenurile).

Pretutindeni, dealungul Ardealului, calea aceasta din urmă a lui Octavian Goga așternută cu flori și lacrimi, să fie oare o cale spre mormânt? Nu! Așa sunt întâmpinați numai biruitorii — și Octavian Goga a trecut din moarte la adevărata viață care va crește în sufletul Neamului asemenea sâmburelui de muștar, până ce credința sufletului său va fi mare, așa de mare, cât arborele din Evanghelia în care se vor adăposti toți fiii acestui Neam.

Sincera durere a tuturor românilor pe care o aduc mărturie la săvârșirea lui Octavian Goga, este o garanție a împlinirii credinței sale:

„Cântând a morții serenadă
Trecea convoiul mortuar...
În soarele de primăvară
Ce împurpură un blând apus,
Cântarea este funerară
Era de-o jale de nespus...”
(Trecea convoiul mortuar).

Viziunea s'a împlinit a ceea ce...

Sosirea în Capitală.

Trenul mortuar, fără sgomot, se oprește în gara de Nord, Era miez de noapte 12,40. Petroanele ticsite de iubitori, admiratori și prieteni. Totul este stăpânit de o liniște impresionantă. Mulțimea aprinde cucerinic lumânări. Totul se încinge într-o izbucnire de lumină. E un moment de o emoție adâncă.

Sicriul a fost luat din vagon de foștii colaboratori și așezat pe un catafalc improvizat în timp ce Clerul intona „*Hristos a înviat.*”

Aci s'a oficiat un serviciu religios de către PP. SS. LL. arhiereul Irineu Mihălcescu, vicar al Patriarhiei și arhimandrit Filaret Jocu, înconjurați de clerul Patriarhiei, — răspunsurile religioase fiind date de corul c. f. r. dela biserica Sf. Gheorghe-Grivița, sub conducerea d-lui Const. Tisescu.

Formarea cortegiului funebru.

După terminarea slujbei religioase, sicriul a fost luat din nou pe umeri și purtat până la automobilul mortuar.

S'a format cortegiul funebru care la ora 1 noaptea, s'a pus în mișcare, în ordinea următoare: în frunte automobilele cu clerul; corul; automobilul mortuar; automobilele cu familia și foști înalți demnitari, carul cu coroanele.

Astfel format, cortegiul mortuar — încadrat deoparte și de

cealaltă de cele două șiruri de jandarmi pedestri, — a parcurs până la fosta locuință a decedatului.

Ajuns aci, sicriul a fost coborât din nou și așezat pe micul catafalc improvizat în curte, în fața intrării principale, unde clerul a oficiat o ectenie.

După un nou scurt serviciu religios, trista ceremonie s'a terminat la orele 3.

Sicriul de metal, acoperit cu capac de sticlă a fost apoi așezat în rotunda Ateneului.

Cetățenii Capitalei, în șiruri nesfârșite s'au oprit câte o clipă în fața sicriului celui ce a fost și rămâne Octavian Goga.

Totul a luat un cadru care te făcea să simți imensul gol ce-l lasă săvârșirea prea de vreme a lui Octavian Goga.

Sicriul e străjuit de ostași în mare ținută și la cele patru colțuri sfeșnice masive de argint din ale căror luminări mușcă în tăcere „flacăra flămândă”. De jur împrejur socluri negre și îngrămădiri de coroane printre care se filtrează licărirea luminărilor de ceară, învăluie cupola Ateneului într'o atmosferă ce nu se poate zugrăvi în cuvânt. E un univers de simțiri ce se țes la căpătâiul alesului fiu al Neamului.

Nimeni nu turbură tăcerea și de bună seamă toți cei ce au trecut prin fața sicriului lui Octavian Goga au putut să ducă în suflet dureroasa simțire că încă un stâlp a căzut.

Prohodul dela Ateneu.

Joi dimineața 12 Mai, Neamul a dat lui Octavian Goga cea mai mare cinste ce o poate acorda unora dintre fiii săi: *funerarii naționale* — cu o nuanță însă cu totul unică așa cum se desemnează și unicitatea vieții sale în istoria Neamului.

Casele și instituțiile capitalei s'au gătit cu drapele cernite. Străzile pe care a fost petrecut spre odihnă — cel ce n'a avut parte de ea în această viață — și-au oprit orice respirație — cu nimic să nu'l sbuciume pe acela a cărui parte sbuciumul a fost.

Ar fi poate mai lesne să se pomenească cei ce au lipsit decât să se poată însemna numele celor ce au ținut cu orice preț să dea lui Octavian Goga cea mai de pe urmă cinste.

Sosirea Suveranului.

La orele 11 a sosit însuși Suveranul însoțit de Marele Voevod Mihai, așezându-se în partea stângă a catafalcului unde au rămas până la sfârșitul prohodului.

A slujit însuși I. P. S. S. Patriarhul, asistat de I. P. S. Mi-

tropolitanul Bălan, episcopul Gherontie al Tomisului, Arhiepiscopul Veniamin Pocitan-Ploesteanu, vicarul Patriarhiei; P. S. Irineu Mihălcescu, episcopul Grigore Botoșeneanu al Argeșului; Arhiepiscopul Filaret Jocu; protoereii Georgescu Silvestru și Stoica Ionescu și de un numeros sobor de preoți din Capitală.

Răspunsurile la slujba religioasă au fost date de corul „Carmen” dirijat de maestrul Chirescu.

La ora 12, ceremonia fiind terminată, M. S. Regele și Marele Voevod au prezentat condoleanțe d-nei Goga, după care părăsind Ateneul Român s'au îndreptat spre palatul regal din Calea Victoriei.

Sicriul în care se afla trupul neînsuflit al lui Octavian Goga a fost scos pe brațe de sub cupola Ateneului și purtat de prieteni până la carul mortuar. Deasupra lui au fost așezate, coroana de crini albi trimisă de M. S. Regina Maria și acelea ale d-nelor Veturia Goga și A. C. Cuza.

Spre cimitirul Belu.

Din impresionantul cortegiu spicuim câteva aspecte.

În frunte o cruce de stejar purtată de un bătrân din Rășinari și colivele purtate de ti-

neri rășinari; trei care cu flori; coroana Tineretului Capitalei, coroana Führerului Cancellar Adolf Hitler și coroana trimisă de Ducele Mussolini, în urma cărora se înșiruie coroanele fără de număr ale diferitelor societăți; cortegul preoților 15 cupeuri cu Mitropoliții și Episcopii; ofițerii care purtau pernele cu decorațiile; *carul mortuar* urmat de membrii familiei, de reprezentantul M. S. Regelui, membrii guvernului; foștii demnitari și Capii oștirii — delegați rășinari; reprezentanții tuturor societăților din țară.

Cortegiul îl încheie muzica reg. 1 Vânători de gardă cu drapel; un batalion de grăniceri; o companie de aviație; o baterie de artilerie și un escadron din reg. 4 călărași — iar deosebit de acest cortegiu oficial, public imens.

Ajuns la cimitirul Belu, sicriul cu rămășițele pământeste ale lui Octavian Goga, a fost coborât de pe carul mortuar și purtat de șase săteni din comuna Rășinari, până la capela cimitirului. Aci, s'a oficiat un scurt serviciu religios, după care sicriul a fost coborât și depus în cripta capelei.

*

Conform dorinței defunctului, nu s'a ținut nici o cuvântare.

INFORMAȚIUNI

Știre personală. P. S. nostru Episcop Nicolae Colan, ministrul Educației naționale, al Cultelor și Artelor a plecat Luni 9 c. la București, spre a se ocupa de funeriile în veci regretatului Octavian Goga și a parte la înmormântare.

Conferințele prof. I. Lupaș în străinătate. De câțiva ani învățatul academician din Cluj este invitat de înaltele instituții științifice din Apus să țină conferințe publice relativ la România și istoria ei. În ziua de 2 l. c. a fost la Bratislava, unde în aula Universității Komensky a vorbit despre celebrul unionist român din v. XVI Nicolae Olahus, originar din Sibiu. Un public foarte select și foarte numeros a ascultat cu cea mai încordată atențiune expunerile savantului nostru. Rectorul Universității a mărturisit de încheiere, că e deplin convins acum de obârșia română a acestei mari personalități culturale, ce face cinste națiunii dela Dunărea latină. Ne face deosebită bucurie, să înregistrăm activitatea prof. I. Lupaș peste hotare. Așa se servesc interesele superioare ale țării și bunul ei nume.

În propagandă peste hotare. Dl prof. Sextil Pușcariu, președintele F.O.R.-ului fiind invitat și anul acesta la Paris și Varșovia, a ținut două conferințe publice sub auspi-

ciile Universităților. Subiectele dezvoltate au fost: „Latinitatea răsăriteană” și „Atlasul lingvistic al României”, prin cari a pus în lumină eforturile neamului nostru de-a contribui în această parte a Europei la cultura universală.

Expunerile eminentului nostru academician au fost onorate de prezența unui distins auditoriu din lumea cărturărească, care i-a făcut ovații la sfârșit. Recepțiile ce-au avut loc în cinstea d-sale și elogiile presei au demonstrat valoarea propagandei culturale și științifice, pe care o face în străinătate pentru prestigiul României.

Ortodoxia generoasă. Pentru a da o dovadă a sentimentelor sale față de biserica Blajului, arhiepiscopia ortodoxă a Sibului a ținut să cedeze fraților greco-catolici suma de 2 milioane Lei din averea ce i-a revenit cu titlu de proprietate pe urma lichidării universității săsești. Oare va fi apreciat gestul după cuviință, sau ne vom trezi cu câteva adjective în „telefonul” „Unirii”?

Vaticanul care protestează. Căsătoria regelui Zogu al Albaniei cu contesa catolică Geraldine Apponyi a stârnit mare tulburare la sf. Scaun. Ci că Suveranul Albaniei, care-i de religie musulmană, a refuzat cererea Papei de a da reversalii că-și va crește copiii în credința catolică. Pentru care pricină i s'a tri-

mis grabnică vestire în scris, că vicarul sf. Petru nu dă deslegare de cununie. Dar regele Zogu nu s'a lăsat de loc intimidat de această amenințare, și s'a căsătorit după legea lui. Iar Sfinția Sa Papa a trebuit să se resemneze, ca și în cazul cununiei perechei regale din Bulgaria. Au început și Regii să desmintă teoria omnipotenței Suveranului Pontif. Semn rău!

† **Preotul Petru Both.** În ziua de 28 Aprilie a. c., s'a stins din viață preotul nostru Petru Both, paroh în Stoiceni în vârstă de 62 ani după 38 ani de rodnică activitate preoțească. Născut în Săcătura, județul Someș, aici și-a început activitatea întâi ca învățător și din 1900 ca preot, căci numai de 2 ani se mutase în Stoiceni schimbând cu fiul său.

Din meritele defunctului vom releva unul singur:

Satul era întreg ortodox, dar ajungând preotul în divergințe familiare cu administratorul protopopes, ca să-și răzbune a trecut cu aproape tot satul la uniți, însușindu-și și averea parohială. Tânărul Petru Both a apărut ortodoxia cu perseverență, organizându-și credincioșii în parohie, iar pentru averea sustrasă dela biserica ortodoxă a intentat proces de restituire, câștigând cauza după două decenii de luptă. Dar uniții au făcut să dispară sentința, rămânând astfel neexecutată până după preluarea imperiului de Români. Odihnească cu dreptii.

Unirea Bisericilor ortodoxă și anglicană. Episcopul de York a participat la serbările organizate cu prilejul aniversării a 100 de ani dela înființarea Bisericii anglicane din Atena. La aceste festivități, cari s'au desfășurat cu deosebită pompă, în prezența Patriarhului Greciei și a ministrului Angliei la Atena, Episcopul de York a rostit un discurs în care a arătat că între Biserica ortodoxă și cea anglicană nu există nici o deosebire, exprimându-și speranța că în curând se va putea realiza unirea dintre aceste Biserici.

Consiliul eparhial ort. rom. Cluj.

Nr. 3135/1938.

Ordin circular

către toate parohiile din Eparhia ortodoxă română a Vadului, Feleacului și Clujului.

Pentru a se executa întocmai Vă comunicăm în cele ce urmează ordinul On. Minister de Finanțe Nr. 11.881 din 7 Aprilie 1938:

„În conformitate cu dispozițiunile jurnalului Consiliului de Miniștri cu Nr. 1709/1930, toate publicațiunile de orice natură destinate a fi inserate în ziare și reviste, urmează să fie făcute prin Societatea Orient-Radio — R. A. D. O. R.

Pentru a înlătura varietatea tarifelor și exagerarea prețurilor, Comisiunea permanentă pentru realizări de economii în ședința dela 30 Martie a. c., a stabilit pentru publicațiunile prevăzute expres de Legea asupra contabilității publice, regulamentul O-

ficiului Central de Licitații și de diferite legi speciale, care se fac în ziare următoarele sume pe categorii de ziare:

Categoria I-a. Ziare de mare tiraj „Universul”, „Curentul”, „Cuvântul” și „Timpul”, Lei 22, linia corp 5.

Categoria II-a. Ziare cu tiraj mijlociu „Argus”, „Excelsior”, „Neamul Românesc”, „Prezentul”, „Viitorul”, „Porunca Vremii”, „Buna Vestire”, „Ordinea”, Lei 15 linia, corp 5.

Categoria III-a. Restul ziarelor cu Lei 12 linia, corp 5.

Pentru înlăturarea abuzurilor și pentru asigurarea controlului tarifelor menționate, Vă rugăm să binevoiți a pune în vedere serviciilor Dvs. să facă toate publicațiile legale prin intermediul Societății „Rador”, conform dispozițiunilor jurnalului Consiliului Miniștrilor cu Nr. 1709/1930.

Cluj, la 6 Mai 1937.

Consiliul eparhial.

Parohia ort. română Susenii-Bârgăului, județul Năsăud.

Nr. 51/1938.

(20) 2—3

CONCURS

Pentru ocuparea postului de *cantor bisericesc* din parohia ort. română Susenii-Bârgăului, prot. Bistriței în virtutea ordinului Venerabilului Consiliu Eparhial Cluj Nr. 1874 din 12 Martie a. c. se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Renașterea”.

Venitele împreunate cu acest post sunt cele satorite de consiliul parohial în ședința sa din 24 Februarie 1929.

Candidații își vor înainta cererea însoțită de „Diploma” de cantor în termenul sus indicat oficiului prot. ort. rom. Bistrița.

Susenii-Bârgăului, la 14 Aprilie 1938.

Oficiul parohial în înțelegere cu Oficiul prot. ort. rom. Bistrița.

N. Cristea, paroh.

Protopopiatul ortodox român Unguraș

Nr. 187—1938

(21) 2—3

CONCURS

Pentru întregirea postului II de preot din parohia Bălan protopopiatul Unguraș, se publică concurs, cu termen de 30 zile dela 1-a apariție în „Renașterea”.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Salarul dela Stat.
2. 11 jughăre sesiune.
3. O zi de lucru, dela fiecare fum.
4. Casă cu dependențe și grădină.

Candidații își vor înainta cererile de concurs potrivit legii în termenul deschis, și cu încuviințarea subsemnatului se vor putea prezenta în parohie pentru a face cunoștință cu credincioșii. În candidație însă fără învoirea P. S. Episcop nu vor putea fi luați.

Unguraș, la 27 Aprilie 1938.

Consiliul Parohial din Bălan în înțelegere cu Oficiul protopopes al tractului Unguraș.

Joil Ghiurițan, protopop.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj.